

Tekstbron 4.4 Beitels en schaven

De steekbeitel

Een **steekbeitel** gebruik je voor fijn steekwerk. Je kunt er stukjes hout mee wegsteken of weghakken.



Een steekbeitel.

Aan de voorkant van de steekbeitel zit de vouw. Dit is de geslepen scherpe hoek waarmee je het hout wegsteekt.

Steekbeitels kun je in verschillende breedten kopen. Het is afhankelijk van het werk welke breedte je gebruikt. Houd het handvat van de beitel in je ene hand. Je andere hand gebruik je als geleider, daarmee stuur je de beitel. Steek niet te grote stukken hout in één keer weg.



Het werkstuk moet goed vastliggen of ingeklemd zijn in de bankschroef.

Zorg ervoor dat tijdens het steken het hout goed vastligt of ingeklemd is in de bankschroef. Als het steken zwaar gaat, kun je ook een houten hamer gebruiken om op het handvat van de beitel te tikken. Leg eventueel een plankje onder je werkstuk. Zo voorkom je dat de werkbank beschadigt.

Leg de steekbeitel weg met de vouw onder. Zo blijft de beitel langer scherp.

Bij het gebruik van een beitel zijn twee veiligheidsregels van belang:

1. Als je rechtshandig bent, houd je de beitel met je rechterhand vast. Maar houd je linkerhand altijd achter de beitel. Vanzelfsprekend is dit net andersom als je linkshandig bent.
2. Steek altijd van je af en nooit naar je lichaam toe.

De beitelslijpmachine

Beitels worden bot als je ze veel gebruikt. Je kunt ze dan slijpen op een **beitelslijpmachine**. Deze slijpmachine bestaat uit twee slijpstenen. Voor elke slijpsteen zit een leunspaun en een veiligheidsglas. Voor op het motorhuis zit de aan-uitknop.



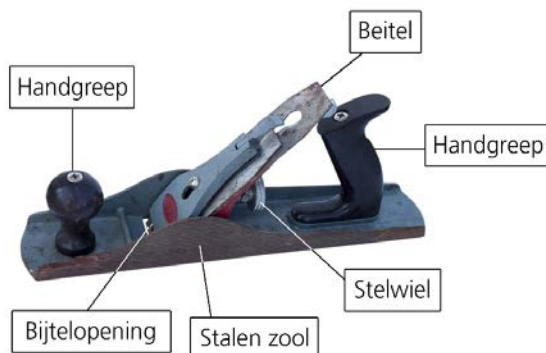
De leunspaun stel je in op de schuinte die de vouw van de beitel al heeft. Je laat tijdens het slijpen de beitel steunen op de leunspaun. Duw de beitel rustig tegen de slijpsteen aan en beweeg de beitel tijdens het slijpen rustig heen en weer langs de slijpsteen. Tijdens het slijpen ontstaan vonken. Deze zijn in principe niet gevaarlijk, maar draag tijdens het slijpen wel altijd een veiligheidsbril.

Tijdens het slijpen wordt de beitel warm. Koel de beitel regelmatig in water. Je moet namelijk voorkomen dat blauwe brandplekken op de beitel ontstaan. Zijn er blauwe brandplekken, dan is het metaal verbrand. En verbrand metaal is zachter, de beitel zal dan niet lang scherp blijven.

Bij het slijpen op een beitelslijpmachine ontstaat een braam aan de vouw van de beitel. Na het slijpen moet je de beitel daarom **wetten** met een wetsteen. Hiermee haal je de braam weg. Als je een beitel gaat wetten, maak je de wetsteen vochtig. Met een draaiende beweging wet je eerst de achterkant van de beitel. Daarna draai je de beitel om en wet je ook de vouw van de beitel. Herhaal dit enkele keren en controleer of de braam is afgewet en de beitel weer scherp is.

De schaaf

Met een **schaaf** kun je laagjes van het hout schaven.



Een metalen blokschaaf.

Een schaaf heeft een stalen zool. Op die zool zijn voor en achter handgrepen gemonteerd. Aan de onderkant van de zool zit een opening waar de beitel door steekt. Met het stelwiel kun je de beitel grof of fijn instellen.

1. Zorg dat het hout stevig is vastgeklemd.
2. Zorg ervoor dat je achter het hout staat.
3. Sta stevig, met je benen een stukje uit elkaar.
4. Met je ene hand houd je het handvat vast. Met deze hand duw je de schaaf vooruit.
5. Met je andere hand houd je de knop aan de voorzijde vast. Met deze hand stuur je de schaaf.
6. Zet de schaaf op het hout en duw deze over het hout naar voren.
7. Til de schaaf van het hout als je deze terughaalt.
8. Leg een schaaf altijd op de zijkant weg.



Houd met je ene hand het handvat vast en duw met je andere hand de schaaf naar voren.